

РЕЗУЛЬТАТИ ГОСПОДАРСЬКОГО ВИКОРИСТАННЯ КОРІВ НОВОСТВОРЕНИХ УКРАЇНСЬКИХ МОЛОЧНИХ ПОРІД

А. Л. Шуляр, асистент Житомирський
національний агроекологічний університет, Україна

Проведено аналіз показників господарського використання корів-первісток українських чорно-рябої та червоно-рябої молочних порід в оптимальних умовах приватної агрофірми (ПАФ) „Єрчики” Житомирської області. Досліджено вплив генотипу на тривалість господарського використання та проведено порівняння з бажаним типом. Доведено вплив рівня молочної продуктивності на деякі показники господарського використання корів українських молочних порід.

Ключові слова: молочні породи, показники господарського використання, молочна продуктивність, генотип, кореляція, бажаний тип.

Постановка проблеми. Серед основних чинників, від яких значною мірою залежить ефективність ведення галузі молочного скотарства, важливе місце посідає питання тривалості господарського використання корів[1]. Тривала експлуатація тварин дозволяє краще організувати і провести селекційно-племінну роботу зі стадом, підвищити ефективність ведення галузі скотарства [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Економічно і селекційно вигідніше утримувати корів в господарстві більш тривалий час. Адже за більш тривалого використання корів підвищується число отелень як за весь період їх життя, а, отже, збільшується і виробництво молока. Скорочення продуктивного довголіття корів негативно впливає на ефект селекції: гальмуються темпи відтворення стада та інтенсивність обороту в цілому[3].

Довголіття корів певною мірою обумовлене їх генотипом, що дає можливість при розведенні великої рогатої худоби здійснювати її селекцію на збільшення тривалості господарського використання [2, 4].

Тому мета наших досліджень – провести аналіз показників господарського використання та продуктивного довголіття корів українських чорно-рябої і червоно-рябої молочних порід.

Матеріали і методика. Матеріалом досліджень слугувала інформація про корів-первісток українських чорно-рябої і червоно-рябої молочних порід (по 88 голів кожної) племзаводу приватної агрофірми

„Єрчики”, а також результати власних досліджень.

Надій від корів-первісток вираховували за результатами щодакданого контролю впродовж перших трьох місяців в контрольно-селекційному корівнику та щомісячно до закінчення першої лактації.

Коефіцієнт господарського використання корів визначали за формулою, запропонованою Пелехатим М. С. зі співавторами [4]. Цифровий матеріал опрацьовано методами варіаційної статистики [5, 6].

Результати досліджень. Дещо кращими за показниками господарського використання та прижиттєвою продуктивністю є корови української чорно-рябої молочної породи (табл. 1).

Таблиця 1

Тривалість господарського використання та прижиттєва продуктивність корів українських чорно-рябої і червоно-рябої молочних порід

Показники, одиниці виміру	Породи				Різниця	
	чорно-ряба (n =88)		червоно-ряба(n =88)		(n = 174)	
	M±m	Cv,%	M±m	Cv,%	d±m _d	t _d
Тривалість вирошування, днів	927±9,9	10,0	906±11,4	11,8	+21±15,1	1,39
Тривалість життя, днів	1986±53,3	25,2	1872±44,9	22,5	+114±69,7	1,64
Тривалість господарського використання, днів	1058±50,5	52,8	964±42,8	41,6	+94±66,2	1,42
Коефіцієнт господарського використання, %	50,5±1,37	25,4	49,5±1,14	21,7	+1,0±1,78	0,56
Загальна тривалість лактаційного періоду, днів	924±47,3	48,0	823±39,7	45,3	+101±61,7	1,64
Прижиттєвий надій, кг	14171±771,0	51,0	12201±661,8	50,9	+1970±1016,1	1,94
Надій за 1 день лактації, кг	15,5±0,31	19,0	14,7±0,29	18,4	+0,8±0,42	1,90
Надій за 1 день господарського використання, кг	13,5±0,38	26,0	12,6±0,34	25,6	+0,9±0,51	1,76
Надій за 1 день життя, кг	6,8±0,22	31,2	6,2±0,23	34,3	+0,6±0,32	1,88

Вони переважали своїх ровесниць червоно-рябої породи за усіма врахованими ознаками при достовірній у більшості випадках різниці ($P < 0,05$).

Аналіз господарського використання та прижиттєвої продуктивності корів обох порід різних генотипів показав, що з підвищенням частки спадковості голштинської породи збільшується тривалість вирощування, дещо тривалість життя, прижиттєвий надій, надій за 1 день лактації, 1 день господарського використання та 1 день життя.

У цілому узагальнений критерій достовірності різниці (за Стьюдентом) між коровами-первістками української чорно-рябої молочної породи I і II групи склав 2,0; I і III – 1,26; II і III – 0,90; української червоно-рябої молочної – відповідно 1,71; 1,06 і 0,51.

Залежність показників господарського використання від рівня молочної продуктивності, чітко прослідковується за характером і напрямом кореляції між цими ознаками (табл. 2).

Таблиця 2

Коефіцієнти кореляції між показниками господарського використання і показниками молочної продуктивності корів українських чорно-рябої і червоно-рябої молочних порід

Показники, одиниці виміру	Взаємозв'язок з молочною продуктивністю					
	українська чорно-ряба молочна			українська червоно-ряба молочна		
	надій, кг	жирномолочність, %	молочний жир + білок, кг	надій, кг	жирномолочність, %	молочний жир + білок, кг
Тривалість вирощування, днів	+0,091	+0,041	+0,098	+0,170	-0,048	+0,178
Тривалість життя, днів	+0,144	-0,274**	+0,072	+0,035	+0,060	+0,060
Тривалість господарського використання, днів	+0,128	-0,284**	+0,054	-0,009	+0,076	+0,016
Коефіцієнт господарського використання, %	+0,117	-0,260**	+0,052	-0,052	+0,058	-0,036
Загальна тривалість лактаційног	+0,108	-0,247**	+0,045	+0,008	+0,135	+0,049

о періоду, днів						
Прижиттєвий надій, кг	+0,322* **	-0,279**	+0,243* *	+0,251* *	+0,031	+0,269* *
Надій за 1 день лактації, кг	+0,714* **	-0,130	+0,664* **	+0,734* **	-0,242**	+0,675* **
Надій за 1 день господарського використання, кг	+0,439* **	-0,035	+0,421* **	+0,618* **	-0,077	+0,615* **
Надій за 1 день життя, кг	+0,453* **	-0,247**	+0,381* **	+0,388* **	-0,011	+0,398* **

Так між показниками господарського використання корів обох новостворених порід та їх надоєм за 305 днів лактації та продукцією молочного жиру і білка кореляція додатна, але несуттєва і недостовірна.

Більш чіткіший кореляційний зв'язок встановлено у корів зазначених порід між показниками прижиттєвої продуктивності та надоєм і продукцією молочного жиру і білка ($P < 0,01-0,001$). Дещо тіснішим цей взаємозв'язок є у корів української червоно-рябої молочної породи. Зокрема, коефіцієнти кореляції між прижиттєвим надоєм, надоєм за 1 день лактації, 1 день господарського використання, 1 день життя та сумарною продукцією молочного жиру і білка у них склав відповідно 0,269; 0,675; 0,615 та 0,398 проти 0,243; 0,664; 0,421 та 0,381 у чорно-рябих ровесниць.

Висновки і перспективи подальших досліджень:

1.Кращими за показниками господарського використання та прижиттєвою продуктивністю є корови української чорно-рябої молочної породи. Вищі показники господарського використання свідчать про добру пристосованість тварин до господарсько-кліматичних умов поліської зони України.

2. Показники господарського використання корів детермінюються не лише паратиповими факторами, але й генотипом тварин. Тому вибір оптимальних варіантів частки „ крові ” голштинської породи дозволить збільшити довголіття та економічну ефективність використання молочних корів.

3.Чіткий кореляційний зв'язок у корів новостворених молочних порід

встановлено між показниками прижиттєвої продуктивності та надоєм і продукцією молочного жиру і білка ($P < 0,05-0,001$).

Література

1. Пелехатий М. С. Результати господарського використання корів чорно-рябої породи різного походження, генотипів і ліній / М. С. Пелехатий, Л. А. Кальчук // Наук. - техн. бюл. ін.-ту тв.-ва. – 2001. – Вип. 80. – С. 88-90.

2. Рудик І. А. Продуктивне використання корів українських чорно-рябої та червоно-рябої молочних порід / І. А. Рудик, І. В. Пономаренко // Вісник Черкаського інституту АПВ. – 2005. – Вип. 5. – С. 137-142.

3. Шкурко Т. П. Продуктивні якості голштинської худоби в умовах адаптації до навколишнього середовища / Т. П. Шкурко // Вісник Дніпропетровського ДАУ. – 2009. – Вип. 2. – С. 101-109.

4. Пелехатий М. С. Відтворювальна здатність чорно-рябих корів різного походження і генотипів в умовах українського Полісся / [М. С. Пелехатий, Н. М. Шипота, З. О. Волківська та ін.] // Розведення і генетика тварин. – 1999. – Вип. 31-32. – С. 180-182.

5. Меркурьева Е. К. Биометрия в селекции и генетике сельскохозяйственных животных / Е. К. Меркурьева. – М. : Колос, 1970. – 423 с.

6. Плохинский Н. А. Руководство по биометрии для зоотехников / Н. А. Плохинский. – М.: Колос, 1969. – 256 с.

А. Л. Шуляр. РЕЗУЛЬТАТЫ ХОЗЯЙСТВЕННОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ КОРОВ НОВОСОЗДАНЫХ УКРАИНСКИХ МОЛОЧНЫХ ПОРОД.

Проведен анализ показателей хозяйственного использования коров украинских черно-пестрой и красно-пестрой молочных пород частной агрофирмы „Ерчики” Житомирской области. Исследовано влияние генотипа на продолжительность хозяйственного использования и проведено сравнение с желательным типом. Доказано влияние молочной продуктивности на некоторые показатели хозяйственного использования коров украинских молочных пород.

A. Shulyar. **RESULTS OF ECONOMIC USE OF NEW DAIRY BREEDS.**

B.

A comparative analysis of results of economic use of new Ukrainian black-and-white and red-and-white dairy breeds in the optimum conditions of a private agrofirma "Yerchyky" Zhytomyr oblast was made. It was observed influence of genotype on duration of economic use. Comparative analysis of indexes of economic use and desired type was made. It was established influence of milk productivity on different indexes of economic use of cows of

Ukrainian dairy breed.